

zaaknummer 2014-W1210

11 november 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. N.A. Viellevoeye-Geers,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven priester/hulpbisschop van het Aartsbisdom Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 24 juni 2014.

Op 13 augustus 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 21 oktober 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote en zijn ex-echtgenote. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. N.A. Viellevoeye-Geers.

Namens het Aartsbisdom Utrecht is verschenen [naam], Hoofd Bureau Officialaat.

2. De klacht

2.1. Het betreft seksueel misbruik, gepleegd door aangeklaagde, in de periode 1967 tot 1973 op het Klein Seminarie te [plaats].

Aangeklaagde was een aardige, charismatische man, die het leuk vond om te stoeien met klager. Klager vond dat aanvankelijk ook leuk, aangezien zijn vader dat nooit deed. Het gaf warmte. Aangeklaagde was aardig tegen hem en zo ontstond langzaamaan een band. De stoeipartijen startten al toen klager de leeftijd had van twaalf- dertien jaar (ongeveer 1966-1967).

Toen klager de leeftijd had van dertien à veertien jaar (ongeveer 1967-1968) kreeg het stoeien een seksuele lading. Aangeklaagde probeerde klager onder de gordel te raken. Klager werd meerder malen gevraagd dat ook bij aangeklaagde te doen. Klager moest ook met zijn rug op de grond liggen met een been omhoog, waarbij aangeklaagde tegen dat been op zijn knieën zat. Onder het mom van “het been soepel maken” reed aangeklaagde tegen klager aan. Later, toen klager wat ouder was, zo rond zijn vijftiende jaar, ging aangeklaagde ook op klager liggen en reed tegen hem aan met kleding aan. Aangeklaagde probeerde klager te ontkleden en met zijn handen onder diens kleding te komen, waardoor kledingstukken van klager stuk gingen. Zo gingen knopen van zijn hemd en broek af. Klager kan zich herinneren dat aangeklaagde steeds hetzelfde patroon van handelen had. Het was duidelijk dat aangeklaagde zichzelf op deze manier bevredigde. Aangeklaagde hijgde bij zijn handelingen.

Het seksueel misbruik vond plaats in de [kamer], welke gesitueerd was tussen de lokalen in. Het vond later ook plaats in de [kamer] in het voorhuis, vlak bij de ingang. Het stoeien met aangeklaagde vond wekelijks à tweewekelijks plaats vanaf zijn dertiende- veertiende jaar en hield pas op na het tweede examenjaar in juni 1973 (klager is eenmaal gezakt).

Toen klager ouder werd (zo rond zijn vijftiende jaar), ging aangeklaagde ook op klager liggen, met de kleren aan. Hij probeerde echter steeds onder de kleren te komen, waardoor de kleren stuk gingen. Toen klager ongeveer zestien jaar was, had aangeklaagde op een gegeven moment tijdens een stoeipartij zijn penis vast. Hij probeerde dus verder te gaan, dan hij tot dan toe was gegaan. Klager wilde dit absoluut niet en heeft hem een knietje gegeven. Het stoeien ging echter toch onverminderd door. Klager had daarin geen keuze. Hij wilde zijn Gymnasium koste wat het kost afmaken. Weer thuiskomen was geen optie. In het grote gezin was letterlijk geen plaats(kamer) meer voor hem.

- 2.2. Klager heeft van het seksueel misbruik geen lichamelijke klachten overgehouden. Psychische klachten zijn een ander verhaal. Na zijn pensionering in 2010 kan klager zich niet meer voor zichzelf verstoppen door zich te storten op zijn werk en zijn ambities, zoals hij al die jaren daarvoor wel kon. Hij wordt daardoor onder andere ook steeds meer met zichzelf en zijn verleden geconfronteerd. Klager heeft steeds grotere moeite met het feit dat de gedragingen van aangeklaagde zo’n impact op zijn leven en dat van zijn naasten heeft gehad.

Zo is het internationale studiejaar 1972-1973 in [land], dat klager destijds geheel zelfstandig voor zichzelf heeft kunnen regelen, niet doorgedaan wegens het zakken voor zijn eindexamen, heeft klager met zijn vader, die in het jaar 2000 is overleden, altijd een stug-vijandige relatie gehouden, heeft klager een studie en beroep gekozen, die hij anders niet zo gekozen had, heeft hij met zijn eerste echtgenote de relatie doorgezet terwijl dat in een scheiding eindigde, heeft hij -vooral met zijn dochter- geen normale emotioneel diepgaande vader-dochter band kunnen opbouwen en heeft klager zelf destijds niet de normale emotioneel-sociale ontwikkeling kunnen doormaken, die normaliter een puber en adolescent doormaakt. Dit alles heeft ertoe geleid dat klager thans goed in de knoop zit met zichzelf en naar aanleiding van de recentere berichtgeving over aangeklaagde en dit klaagschrift professionele hulp aan het zoeken is.

Het seksueel misbruik door aangeklaagde heeft onmiskenbaar gevolgen gehad voor de levensloop van klager en derden, en verdriet bij hen veroorzaakt. Door het seksueel misbruik en door de opdracht van aangeklaagde aan de vader van klager om zich te verzetten tegen de relatie met zijn eerste echtgenote, werd de relatie een verzet tegen aangeklaagde en zijn vader. Terwijl zij elkaar nauwelijks echt kenden, zijn klager en zijn eerste echtgenote op jonge leeftijd getrouwd. Dat vervolgens gebleken is, dat zij niet bij elkaar pasten, heeft beiden veel verdriet gedaan. Ook hun kinderen hebben hier erg onder geleden.

- 2.3. Klager wenst erkenning van het seksueel misbruik van hem door aangeklaagde, zoals boven omschreven.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

[Naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht heeft de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Gelet op het feit dat de door klager omschreven gebeurtenissen zich in de periode 1967/1968 – juni 1973– nu 51 jaar geleden – afspeelden, is het niet eenvoudig hieromtrent nadere informatie te vergaren.

Echter gelet op verklaringen (die zich bij het klaagschrift) bevinden, de diverse adviezen tot gegrondverklaring van de Klachtencommissie, welke adviezen allemaal door de aartsbisschop zijn overgenomen en op de bevindingen van de Commissie Deetman, moet geconcludeerd worden dat de door klager omschreven gebeurtenissen aannemelijk zijn.

De door de klager beschreven gebeurtenissen hebben – zoals hij in zijn klaagschrift aangeeft – een diepe impact op zijn leven gehad. Mensen kunnen hun leven lang lijden onder seksueel misbruik, als zij niet ‘geheeld’ worden. Maar om zover te kunnen komen lijken de schulderkenning door de daders en het vragen om vergeving aan het slachtoffer bijna absolute voorwaarden te zijn. Het zal klager duidelijk zijn dat nu aangeklaagde is overleden deze weg van schulderkenning en vragen om vergeving niet meer begaanbaar is.

De Rooms-Katholieke Kerk heeft grote bekommernis met ieder slachtoffer van seksueel misbruik door ambtsdragers van de kerk. Iedere vorm van seksueel misbruik is uitermate verwerpelijk, en mag zeker niet voorkomen in de kerk, dat een voorbeeldfunctie heeft. In zijn homilie tijdens de Eucharistieviering bij gelegenheid van de afsluiting van het Jaar van de Priester op 11 juni 2010 verklaarde – thans emeritus – paus Benedictus XVI: ”We smeken nadrukkelijk om vergiffenis van God en van de slachtoffers, met de belofte al het mogelijke te doen om ervoor te zorgen dat een dergelijk misbruik nooit meer zal plaatsvinden.

Bij deze woorden wil het Aartsbisdom zich graag aansluiten en aan klager spijt betuigen en oprechte verontschuldigen aanbieden voor het geen aangeklaagde hem heeft aangedaan.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.
- 4.3. Er zijn ongeveer eenenvijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in het klaagschrift en tijdens de zitting van de Klachtencommissie is beschreven.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift heeft beschreven en ter zitting heeft verteld.
Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de gegrondverklaarde klachten in – onder meer – de zaken met zaaknummers 2010-T161 (1), 2011-T289 (1), 2011-T362, 2011-T613, 2014-W1139 (2) en 2014-W1174 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd.
Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt dit naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen.
- 4.6. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de bisschop van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 november 2014 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.